

Johannes
LINNANKOSKI

LAULU
tulipunaisesta
KUKASTA

 SAGA
EGMONT

Johannes
LINNANKOSKI

LAULU
tulipunaisesta
KUKASTA

 SAGA
EGMONT

Johannes Linnankoski

Laulu tulipunaisesta kukasta

Saga

Laulu tulipunaisesta kukasta

Copyright © 1905, 2019 Johannes Linnankoski and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726072846

1. e-book edition, 2019

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

I

1. METSÄNNEITO

Iltapäivän aurinko oli vieraisilla metsäisen kukkulan rinteellä. Loitommille puiden lomitse kättä pisti tai silmää vilkutti, lähimmät lämpimään syliinsä otti.

Koko rinne riemuitsi.

Suvituuli kertoili tarinoitaan etelän mailta. Kuinka siellä puut ovat kumman pitkät, kuinka metsä katveikas, lämpöä maassa, välkettä puussa, ihmiset tummat kuin varjot, tulta silmän tuikkehessa.

Koko metsä korviaan heristi.

Käki istahti punakukkaisimman kuusen oksalle, punaisimman tertun viereen. »On mitä on», kukahti hän; »mutta ei missään niin rinta riemahda eikä sävel heläjä kuin pohjolan keväisessä metsässä!»

Koko kukkula päätään nyökäytti.

Rinteen keskellä kajasti pieni aukea, jossa vaaleanharmaita kuusenrunkoja maassa makasi-sylitysten, päälletysten, äskenkatkaistut punakukkaiset latvat vielä värähdellen.

Puun rungolla istui nuorukainen.

Hän oli pitkä ja solakka kuin vastakaatamansa kuuset. Hattunsa keinuili kuusen lehvällä ja takkinsa ja liivinsä riippuivat kuivuneessa oksantynässä. Valkoisen paidan avatusta aukeamasta paistoi ruskea, voimakas rinta ja kyynärpäihin saakka käärityt hihat paljastivat lujat, päivettyneet käsivarret.

Hän istui hiukan etukumarassa ja katseli oikeata käsivarttaan. Koukisti sitä ja ojensi taasen, tarkastellen

kuinka lihakset paisuivat ja jänteet nahkan alla voimakkaasti jännittyivät.

Nuorukainen hymyili.

Hän tarttui vieressään olevan kirveen ponteen. Kohotti sen ilmaan suoralla käsivarrella, piti niin hetkisen ojona ja heilautti lopuksi pari kertaa leikiten ilmassa.

Nuorukainen hymyili uudelleen:

»Viisikolmatta niitä jo tuossa makaa, eikä kirves paina vielä vähääkään!»

Käki kukahti. Nuorukainen katsoi ylös kukkulan rintaan.

»Kummallinen kevät!» ajatteli hän edelleen. »Ei ikänä ole kuuset niin tulipunaisina kukkineet eikä männyt niin ylenmäärin kerkkiä työntäneet, ei koskaan puro niin riemahdellen hypellyt eikä käki niin myötänään kukkunut. Koko luonto on kuin lumottu. En ihmettelisi vaikka näkisin metsänväkeä tänään puiden välissä vilkkavan.»

Hän istui hetkisen pää käden varassa.

»Kertovat etteivät ne enää näyttäydy... isoisä oli vielä itse nähnyt. Ovat tulleet aroiksi ja kaihteliaiksi senjälkeen, kun alettiin metsiä raastaa---.»

*»Tprui Mansikki,
tprui Mustikki,
tprui piikain,
ilta jo ois!»*

Se tuli jostakin kukkulan takaa ja se soi kuin hopeatiuku talvisella metsätiellä.

Nuorukaisen sydän hypähti. Hän ponnahti pystyyn ja kallistihe ääntä kohti. Kuunteli hetkisen henkeään vetämättä, mutta ei kuullut muuta kuin oman sydämensä kiivaan tykinnän.

Nuorukainen astui pari nopeata askelta eteenpäin:

»Tuleekohan se tänne, vai-?»

*»Tprui Tähdikki,
tprui Tiistikki,
tprui tyttöin,
tulkaa jo pois!«*

Se helähti aivan läheltä, kukkulan toiselta puolelta.

»Hän tulee! Hän tulee tänne!«

Nuorukainen riensi muutamia askeleita ylöspäin ääntä kohti, mutta hämmästyi omaa kiihkeyttään, astui takaperin ja jäi seisomaan, silmä kukkulan lakeen tähdättynä.

Jotakin kellervää pilkisti honkien välistä, kellervää, jota tuuli liehutteli ja jonka seasta loisti sininen nauha. Kellervän alta ilmausi vaalea pusero, hoikat vyötäiset ja hetken päästä sininen hame.

»Metsänneito!«

Tyttö seiso i kukkulan laella, syrjin nuorukaiseen. Hän varjosti kädellään silmiään, huhui i taasen ja alkoi astua hiukan toisaanne viettävää rinteen syrjää alaspäin.

Nuorukainen ei tiennyt mitä tehdä. Hän miltei juoksi muutamia askeleita tyttöön päin. Ponnahti notkeasti eräälle rungolle, kohotti kätensä kahden puolen suuta ja aikoi huhuta.

Mutta kädet laskeutuivat äkkiä ja hän seiso i hetkisen neuvotonna. Hypähti sitte alas, tarttui kirveeseen, nousi jälleen rungolle ja katsoi kiinteästi tyttöön.

Tyttö kulki hiljalleen suuntaansa.

»Tuohon suureen honkaan saakka minä odotan, mutta ellei hän sitä ennen huomaa, niin kalkautan kirveelläni puunkylkeen.»

Tyttö kulki suuntaansa-kirves kohoutui...

»Tprui Mansik...«

Tyttö kääntyi huhutessaan, huomasi nuorukaisen, säpsähti, punehtui ja seisattui paikkaansa. »Olavi-?«

»Annikki!«

Hän hypähti alas ja riensi nopeasti tyttöä kohti. Tyttökin läheni. »Sinäkö täällä? Etkä virka mitään, aivan säikäytit!»

»Aijoinhan minä virkkoa, mutta en kerjennyt.»

He kättelivät-lämpimästi, toverillisesti.

»Katsoppas!» alkoi nuorukainen innostuneesti puhella. »Eikös tämä ole niinkuin linna-Tapion linna, ja minä olen sen isäntä. Ja sinä olet Metsänneitonen, joka tulet vieraisille! Sinulla on pihkantuoksua vaatteissasi ja koivunlehden lemua hiuksissasi ja sinä soitat simapillillä tullessasi...»

Tyttö katsoi hämmästyneenä:

»Mitäs sinä nyt...? Mistäs sinä tuommoista...?»

Nuorukainen kävi hämilleen, tietämättä miksi.

»Metsä sellaista puhelee», sanoi hän kuin selittäen.

»Mutta nyt sinun pitää tulla minun linnaani, aivan sisälle saakka.»

He astuivat hakkauksen keskelle.

»Ihan yksinäisikö sinä nuo kaikki olet kaatanut...?»

Lämmin katse sattui nuorukaisen ahavoituneeseen kaulaan ja voimakkaisiin hartioihin: »Oletpa sinä vahva!»

Nuorukainen kiirehti askeleitaan:

»Katsoppas, täällä on linnan perä! Ja tämä tässä on peräpenkki-eikös se ole komea? Ja tämä on sivupenkki. Vieras istuu aina peräpenkille.»

»Ja isäntä...?» nauroi tyttö.

»Sivupenkille tietysti!»

He katsahivat toisiinsa hymyillen. Istuutuivat sitte kahden ristiinkaaturuneen rungon kulmaukseen, kumpikin rungolleen vastakkain.

»Ja eikös tätä ole hiukan koristeltukin-vehreillä havuilla ja punaisilla kuusenkukilla?»

»On, on; tämä on oikea linna! Siitä onkin jo kaksi vuotta, kun me olemme viimeksi puhelleet-ja nyt me tapaamme toisemme linnassa.»

»Niin, emme me tosiaankaan ole usein toisiamme tavanneet», puhui nuorukainen vieno jälleenmuistelun väre äänessä-»me jotka ennen oleskelimme kesäkaudet yksissä. Muistatko, kun sinä olit 'Isontalon emäntänä'? Ja sinulla oli viisikolmatta lypsävää navetassa ja lampaita ainakin yhtä paljon kuin Jaakopilla viimeisen palvelusvuotensa lopussa?»

»Oi muistan, muistan!» Tytön sininen katse sädehti ja kaksi raikasta naurua kiisi kilpaa kukkulan rinnettä ylös.

Metsä havahtui haaveiluistaan ja kallistausi kuuntelemaan tarinoita ihmislusten talosilla-olosta.

»Ja muistatko sitä suurta lumisotaa koulusta palatessa? Kuinka sinun tukkasi ja lettisi oli aivan yhtenä lumisykerönä ja minä sen sitte avasin, muistatko-ja letitin uudelleen keskellä maantietä, muistatko?»

»Ja letitit aivan hassusti, niin että kaikki nauroivat!»

Puut iskivät toisilleen silmää: sellaisia tarinoita he eivät olleet ikänä kuulleet.

»Ja rippikoulu aika!» puheli tyttö lämpimästi. »En unohda koskaan noita kauniita kesäpäiviä, kirkkopihan varjoisia koivuja ja...»

Puut nyökäyttivät toisilleen päätä. He olivat ennen kuulleet vain kellonsoiton ja Huuhkainkallion vanhan hongan arveluita ristillä varustetusta talosta-nyt he saivat kuulla ihmislusten itsensä kertovan mitä siellä tehtiin.

... »Ja sinusta on senjälkeen soljahtanut tuommoinen suuri tyttö! Tuntuu niin omituiselta, kuin olisit sama etkä kuitenkaan sama.»

»Entäs sinä?» Tytön sinisessä katseessa leikki suvilehdon leppeys: »Tuommoinen pitkä hongankaataja!»

Puhe katkesi.

Puut kallistautuivat-odottaen, henkeään pidättäen.

Nuorukaisen rinnassa läikähti lämmin laine. Se huuhtasi kuin kesäinen aalto ennenkoskematonta rantahiekkaa.

Tytön pääliina oli valahtanut maahan. Nuorukainen kumartui ja ojensi sen hänelle. Heidän sormensa koskettivat toisiaan ohuen liinan läpi. Kuuma värähdys kiisi nuorukaisen päästä jalkoihin. Hän tarttui äkisti tytön molempiin käsiin ja katsoi häntä tulisesti silmiin.

»Annikki!» kuiskasi hän. Aikoi sanoa sitä, mitä veri sykähteli, mutta sai esiin ainoastaan uuden, kysyvän, tukehtuneen: »Annikki...?»

Tytön poskille oli kohonnut vieno punerrus, mutta hän katsoi nuorukaiseen tynesti ja avonaisesti. –Lämmin kädenpuristus oli vastaus.

»Enemmän kuin kenestäkään muusta...?» jatkoi nuorukainen kiihkeästi.

Uusi puristus, ensimmäistä kiinteämpi.

Nuorukainen iloitsi, mutta tunsu itsensä edelleenkin rauhattomaksi ja hämmentyneeksi. Hän olisi tahtonut sanoa jotakin-lämmintä ja kuohuvaa. Tai tehdä jotakin-heittäytyä maahan hänen eteensä, kietoa kätensä hänen polviensa ympäri ... mitä tahansa. Vaan hän ei uskaltanut.

Mutta sitte hänen katseensa sattui vieressä olevaan kuusenlatvaan. Hän irrotti toisen kätensä ja taittoi pienen tulipunaisen kukkatertun.

»Etkö ottaisi tätä-muistoksi että olet käynyt Tapion linnassa?»

»*Olavinlinnassa!*» nauroi tyttö.

Se oli kuin vapautuksen sana. He katsoivat toisiaan hymyillen ja nauroivat niin, että metsä raikui.

Nuorukainen siirtyi tytön viereen ja alkoi kiinnittää kuusenterttua hänen rintaansa. Mutta kumartuessa koskettivat hänen hiuksensa tytön kiharoihin. Se tuntui ensin kuin vieno, salaillen hyväily, jota hän ei uskaltanut itsekkään todeksi uskoa, mutta sitte se meni kuin kuuma ilmavirta hänen lävitsensä ja pysähtyi polttavina kipeninä suoniin. Niinkuin hengitys olisi lakannut ja sydän tahtonut

hypätä rinnasta. Hän kiersi äkkiä molemmat kätensä tytön ympärille ja vetäsi hänet syliinsä.

Tyttö karahti punaiseksi. Hän ei vastustanut, vaan kätki hämillään kasvonsa pojan olkapäätä vasten.

Nuorukainen puristi häntä yhä lujemmin itseensä. Hän tunsu tytön veren kuumotuksen ohuen puseron läpi rintaansa vasten. Hän huumautui ja hänet valtasi äkkiä pakottava pahantuntemus, ikäänkuin hän olisi kuristumaisillaan ja hänen pitäisi tehdä joku kiivas liike, voidakseen taasen hengittää. Vyötäisille soljunut vasen käsi puristausi kuumeisesti ja hän kohotti oikealla tyttöä leuvasta.

»Annikki!» kuiskasivat hänen lähenevät huulensa. »Yksi ainoa...?»

Tyttö kohotti väistäen päätään ja katsoi hämmästyneenä:

»Kuinka voit minulta semmoista tahtoa? Tiedäthän ettei se ole oikein.»

»Sinä et pidä minusta niin paljon, kuin olet sanonut!» kuohahti nuorukainen kuin lupauksen rikkomisesta syyttäen.

Tyttö purskahti itkuun ja hänen hennot hartiansa värisivät liikutuksesta. Irtautunut kukkaterttu vierähti maahan.

»Minun kukkaterttuni...» nyyhkytti tyttö.

Häpeän häive lensi nuorukaisen poskille. Hänen kätensä irtautuivat syleilystä kuin iskun herpasemina ja hän antoi tytön soljua viereensä.

Tyttö yhä värisi. Nuorukainen katseli neuvotonna, kuin pahantekijä, joka ei ollut tahtonut paha tehdä.

»Annikki!» sanoi hän rukoilevalla äänellä. »Anna minulle anteeksi, Annikki! En minä tiedä itsekkään mikä minun tuli. Jos tietäisit kuinka minun mieleni on paha!»

Tyttö kohotti vaipuneen päänsä ja hymyili kyynelten välitse:

»Tiesinhän minä, ettet sinä voi olla paha minua kohtaan.»

»Ja oletko taas niinkuin ennenkin, niinkuin ei mitään semmoista olisi koskaan ollut-oletko?»

Hän etsi tytön kättä ja katsetta. Ja löysi molemmat.

»Saanko panna tämän jälleen rintaasi?» kysyi hän arasti, nostaen kuusentertun maasta.

Tyttö hymyili, kuusenterttu hymyili.

»Ja sitte minun täytyykin heti lähteä-äiti odottaa lehmiä!»

»Nytkö jo?»

He nousivat ja nuorukainen kiinnitti kuusentertun tytön rintaan.

»Kuinka sinä olet hyvä!» sanoi hän tuntien sanomatonta iloa ja kiitollisuutta.

»Ja sinä... Hyvästi, Olavi!»

»Hyvästi-Metsänneito!»

Nuorukainen seiso hakkauksen keskellä ja katseli niinkauvan, kun tyttöä vähääkään näkyi.

Tyttö kääntyi vielä kerran ja kuusenterttu paloi kuin iltarusko vaalean puseropilven keskellä.

»Tänään minä en kaada enää ainoatakaan puuta», sanoi nuorukainen, istuutuen rungolle pää käsien varaan.

2. GASELLI

Heilani on kuin mansikka, mansikka, mansikka! Häntä nyt tahdon tanssittaa, tanssittaa!

Se tuli kuin tervehdys kylän yhteisen kisakentän laelta, kiiri tanssien kentän rinnettä astuvaa Olavia vastaan, kohotti jalkaa ja vaati askeleet tahtiin.

Kentän taustalla kasvavat puutkin näyttivät huojuvan tahdissa, tyttöjen hennot kesähameet hulmuilivat ja siellä täällä vilahti heleävärinen lettinauha.

»Piiriin, Olavi, piiriin!»

Joku tytöistä avasi piirin ja ojensi Olaville kätensä.

Heilani on kuin mustikka, mustikka, mustikka! Eikä hän muita muistakkaan, muistakkaan!

»Eikä hän paljon painakkaan, painakkaan!»

kertasi piirin keskellä tytön kanssa pyörivä poika omin sanoin veitikkamaisesti, tarttui äkkiä molemmin käsin tyttöä vyötäisiin ja heilautti hänet korkealle ilmaan.

Tyttö kirkasi, mutta muut nauroivat että ilma helisi.

Se oli semmoinen sunnuntai-ilo ilmassa, kaikki olivat kuin kevään juovuttamat. Kisakentän viereinen joenlahdelma karehti ja ilma väreili keväistä lämpöä. Karkelon tahti oli kiihtynyt miltei hypyksi. Poikien hatut olivat työntyneet takaraivoon ja hiki helmeili otsalla.

Tyttöjen povet kohoilivat, silmät säihkyivät ja naurukuoppaset värehtivät.

Heilani on kuin puolukka, puolukka, puolukka! Eikä hän minusta luovukkaan, luovukkaan!

»Eikä hän paljon painakkaan, painakkaan!«

kertasivat pojat, äskeistä leikkiä jatkaakseen. Mutta tyttö oli varuillaan. Poika kohotti, tyttö lyykistäysi, ja siitä syntyi niin hassunkurinen liike, että nauru remahti askeistakin äänekkäämpänä.

»Eipä se puolukka noussutkaan, noussutkaan!«

lauoivat tytöt veikistellen, minkä naurultaan kykenivät.

»Eikö jo heretä tästä leikistä-se alkaa käydä liian lämpimäksi«, ehdotti joku. »Käydään leskisille, niin saadaan välillä levähtää!«

»Hyvä on, hyvä on! Täss' on minun parini.«

Piiri hajautui ja järjestäysi samassa tuokiossa pitkäksi leskenjuoksu-riviksi.

»Minäkö se leskeksi jäin? Yhtä kaikki, pian tästä suruvuodesta päästään.-Viimeinen pari ulos!«

Parikkaat vilistivät kumpikin puoleltaan, leski kirmasi keskeltä.

Paikka olikin kuin leskenjuoksukentäksi luotu: loivaa viettoa sekä eteen että sivuille.

Leskellä oli tiukat paikat, sillä parikkaat olivat yksituumaisia. Ne jo kaarsivat kaukaa yhteen.

»Hehei, lisääppäs höyryä, sinä leskimies!« nauroivat katsojat.

Ja leski lisäsi, vihkasi parikkaiden yhtymäkohtaan niin, että tanner tömisi. Ja ennätti paraiksi. Tyttö pyörsi ympäri, sujahti vasempaan ja poltalti takakaareen, mutta otti liian pienen kaaren ja joutui kiinni.

»Ympäri käydään, yhtein tullaan!»

Leikkiä jatkettiin yhä yltyvällä rattoisuudella. Se oli semmoinen tuuli tänään, että kaikki huvitti; jokainen hiukankaan harvinaisempi käänne, väistö ja pyörrös otettiin raikuvalla riemulla vastaan.

Nyt oli Olavi leskenä. Seisoi lähtövalmiina rivin edessä ja katsoi päylen sivuilleen.

»Viimeinen pari!»

Se oli epätasainen pari. Poika paksu, ahvenhartiainen savenkääntäjä; tyttö pieni, solakka, tuskin seitsemäntoista korvilla.

Poika puoleltaan pemisti suurta, rehtiä kyntömiehen kaarrosta, tyttö suikasi kuin kärppä miltei suoraan ohitse, jotta punainen pusero vilahti ja auvennut letinpää lehahti koholle ilmaan. Olavi poltalti jälessä.

»Sillälaila, sillälaila!» huudettiin joukosta.

Tyttö juoksi ensin kotvan suoraan, eikä Olavi päässyt paljoakaan lähemmäksi. Mutta sitte alkoi tyttö kaartaa kentän poikki. Olavi oijusti, lisäsi vauhtia ja pääsi jo aivan kintereille.

»Nyt, nyt!» kuului kentän laelta.

Tyttö vilkasi syrjäsilmillä hätäisesti taakseen, näki takaa-ajajan jo ojentavan kättään ja teki äkkikäännöksen. Humahdus-Olavi suikahti nurmikolle suulleen.

Tytön silmät välähtivät veitikkamaisesti, kisapaikalta helähti raikas nauru.

Se nauru olisi Olavia harmittanut, mutta hän oli tytön kääntyessä nähnyt jotain muuta:

»Jumala, sellaiset silmät! Kuinka minä en ole niitä ennen huomannut?»

Hän kapsahti kuin raketti ylös, ja nyt uudelleen peräkanaa kentän poikki.

Ahvenhartiainen laidallaan teki toivottomia kaarroksia.

»Älä suotta pälyilekkään!» huudettiin hänelle. »Kyllä se sen nyt vie.»

Ahvenhartiainen pysähtyi ja jäi levollisena odottamaan.

Mutta kentän toisella laidalla oli kiista kiihkeimmillään. Olavi oli yhä lähentynyt ja päätti itsekseen: nyt minä sinut otan, kaarratpa ylös- tai alaspäin!

Tyttö huomasi vaaran ja kaarsi alaspäin. Mutta kääntyessä irtausi ulomman jalan kenkä ja lensi korkeassa kaaressa ilmaan.

Kisakentältä remahti raikuva riemuhuuto.

Tyttö pysähtyi neuvottomana. Olavi unohti takaa-ajon ja katsoi vain kenkään. Juoksi sitte äkkiä muutamia askeleita ja otti putoavan kengän koppina ilmasta.

Uusi, entistä valtavampi riemuhuuto kisapaikalta.

»Se se oli! Sillälailla, sillälailla!»

»Älä antau, älä antau kengätönnäkään!» kiihottivat tytöt. Tyttö puhaltihe uudelleen juoksuun. Olavi kenkä kädessä.

Sitä kelpasi katsella! Se ei ollut enää tavallista leskenjuoksua, se oli kiistaa voitosta tai tappiosta-kiistaa, joka kiihdytti katselijoitakin ja jakoi ne kahteen puolueeseen.

Tyttö kiisi kuin sukkula. Solakka varsi oli sirossa kaaressa ja pää uljaasti koholla. Letti oli auvennut kokonaan ja hajautunut tukka hulmuili kuin vaalea harja pitkällä jälessä. Punainen sukka vilahti tuon tuostakin helman alta.

Eikä se ollut Olavistakaan enää tavallista leskenjuoksua. Nyt ei ollut kysymys vain parikkaan saavuttamisesta, vaan nuoren villivarsan kesyttämisestä-tulisilmäisen, vaaleaharjaisen, punasukkajalkaisen villivarsan.

He saapuivat kentän vasempaan laitaan, juoksijain väliä oli enää vain sylen verran.

Vihdoinkin! ajatteli Olavi, pitäen varalla milloin tyttö kaartaisi ylöspäin.

Vaan tyttöpä kääntyi taasenkin alaspäin. Ja siinä käänteessä näki Olavi semmoista, jota hän ei ollut koskaan ennen nähnyt-tytön lantion kaarroksen, notkeain vyötäisten taivahduksen ja pään sorean heilahduksen taaksepäin. Hän oli niin lähellä, että tytön hiukset hulmahtivat aivan hänen kasvojensa editse-hän ei tiennyt varmaan sattuivatko ne, vai ilmako se vain poskille värähti. Ja tytön silmistä pilkahti säihkyvä sädekimppu, joka ilkamoi, kutsui ja kiihotti.

Gaselli! välähti Olavin mieleen-kuva jostakin ennen lukemastaan kirjasta. Gasellin silmät, gasellin sorja juoksu. »Gaselli!» pääsi häneltä ääneen kuin voitonhuuto ja hän kiisi kuin hurja jälessä.

Tyttö kirmasi vinosti kentän toisessa päässä olevan pienen kummun rinnettä ylös.

»Kas, kas!» kuului kisapaikalta. »Sepä jäniksen-ajoa!»

Punainen sukka vilahti kummun laella, Gaselli katosi sen taakse, metsästäjä jälessä.

Loppukiista oli lyhyt. Tyttö oli jo väsähtänyt ja oli tahallaan juossut kummun yli, päästäkseen kaikkien nähden tappaamasta. Olavi kiisi kuin vimattu rinnettä alas. Tyttö katsahti taakseen, väisti vielä vaistomaisesti vartalollaan, mutta tunsu samassa Olavin molempien käsien tarttuvan ympärilleen.

»Gaselli!» huusi nuorukainen voitonriemuisesti. Mutta vauhti oli liian ankara, he kadottivat tasapainonsa ja kaatuivat molemmat yhdessä, silmä silmään uponneena-ja vierähtivät vielä kerran nurmella ympäri.

Se oli kuin unennäköä Olavista, hän ei tiennyt miten tuo kaikki oli tapahtunut. Hän tunsu vain että tyttö lepäsi miltei poikittain hänen rinnoillaan ja että hänen valtoimet

hiuksensa olivat valahtaneet hänen kasvoilleen. Ne tuntuivat ikäänkuin hyväilevän häntä kiihkeän ponnistuksen palkkioksi, ja ne olivat vähällä hänet tukehuttaa. Hän katsoi katsomistaan tytön hehkuviin kasvoihin ja noihin ihmeteltäviin gasellinsilmiin, pitäen yhä hänen ympäriltään samalla otteella, mikä oli kaatuessa ollut. Hän olisi tahtonut ummistaa silmänsä ja uneksia-kaatumisesta ja gasellinsilmistä...

»Mutta hyvä ihme, muut odottavat!«

He katsahtivat toisiinsa hätääntyneinä ja irtausivat, mutta olivat niin hämillään, että tuskin kykenivät nousemaan. Olavi vihdoin haki kaatuessa syrjään lentäneen kengän ja ojensi sen tytölle:

»Pane pian jalkaasi, sitte lähdetään!«

Tyttö pani, mutta oli vieläkin niin hämillään, että jäi siihen paikkaansa seisomaan.

Harmin puna lensi Olavin kasvoille. Häntä harmitti oma hämmennyksensä ja häntä harmitti tytön saamattomuus.

»Tule!« sanoi hän kärkevin katsein ja ojensi kätensä.

»Juostaan!«

Heidät otettiin hurraahuudolla vastaan, kun he juoksivat käsikkäin kummun rinnettä alas.

Mutta kisapaikkaa lähetessä valtasi Olavin uudelleen hämmennys. Hänen piti suorastaan purra hammasta näyttääkseen levolliselta.

»Hyvin juostu, hyvin juostu!« huudettiin joka taholta.

»Ohoh, Olavi! Kengän sait ja kengän pitäjänkin, mutta kylläpä punotatkin!«

»Vähemmästäkin!« sai Olavi vaivoin esiinpuristetuksi.

»Viimeinen pari ulos!«

»Ei, ei! Ei pilata sellaista juoksua; ei semmoista saa joka päivä nähdä!«

»Oikein! Jo tätä riittääkin kerrakseen!«

Olavin silmä loisti ja hän vilkasi salavihkaa hymyillen Gaselliin.

»Mutta me tahdomme vielä hiukan pyöriä ennenkun erotaan!» sanoivat tytöt.

»Ka pyöritään!»

*Mitä nuo tähdet merkitsee,
joita meidän kohdall' on kaksi?
Että tyttö ja poika toisilleen
on tullut jo rakkahaksi!*

»Onpa se kaunis laulu!» ajatteli Olavi ja puristi tietämättään rinnallaan astuvan Gasellin kättä. Tyttö otti kiinteämmän otteen. Samassa joku vei Olavin piirin keskelle.

*Mitä nuo tähdet merkitsee,
joita meidän kohdall' on neljä?
Omalle tytölle kättä annan
ja muille käännän seljän!*

»Enpäs minä noitakaan sanoja ole ennen huomannut», jatkoi Olavi mietteitään, ojentaen Gasellille kätensä.

*Mitä nuo tähdet merkitsee,
joita meidän kohdall' on viisi?
Toivon on loimet ja kaihon kuteet
ja lemmenlangasta niisi!*

»Olkoon vaikka kultalangasta», sanoi joku nauraen, »mutta kyllä ainakin meidän pitkämatkaisempien pitää jo lähteä.»

»Ei mitään eriseuraisuutta; yhdessä sitä lähdetään, kun lähdetään. Mutta sitä ennen vielä pieni loppupyörähdys!»

Enkä mä sinusta eroais

*, en eroais,
vaikk' kivet kiljuis,
maa halkeis,
puut puhkeis,
meri mustaksi muuttuisi
En eroais, en eroais!*

»Mutta erota sitä nyt pitää, vaikka itku pääsisi! Hyvästi, hyvästi!»

Eri haaroille erkanevat kattelivat toisiaan hyvästiksi.

Olavi aikoi juuri lähetä tyttöparvea, mutta samalla hänen edessään seisoj syvä, avonainen, sininen katse-
Metsänneito! Se katse oli tyyni ja rauhallinen, niinkuin ennenkin; mutta siinä oli samalla jotain muutakin, joka tunki naskalina Olavin lävitse. Hän tunsu itsensä syylliseksi ja kavahti kalpeaksi kuin palttina. Ei voinut astua askelta eteen eikä taakse, tunsu vain kuinka sininen katse yhä tähtäsi häneen.

Mutta siihenkään hänen ei sopinut jäädä seisomaan. Hän kohotti arasti katseensa Metsänneitoa kohti, mutta se sattuikin hiukan syrjään ja kohtasi erään toisen silmäparin. Sekin katsoi häneen-kysyen, ihmetellen, ja sitte siitä tulvahti sellainen kimppu kirkkaita, säihkyviä säteitä, että kaikki muu soentui hänen ympärillään ja veri syöksähti jälleen kuumottaen poskille.

»Hyvästi!» Hän kohotti koko tyttöparvelle yhteisesti hattuaan ja kääntyi selin.

Nuoriso hajausi kukin suunnalleen.

*»Enkä mä sinusta eroais,
en eroais!»*

kuului kotiin menevien Metsäkulman poikien laulu joen toiselta puolelta, kun Olavi astui kotipellon rinnettä ylös.

»*En eroais, en eroais!*»

toisti Olavi hyräillen-ouo, päättäväinen, miltei hurjanriemukas ilme kasvoillaan.

3. ÄIDIN KATSE

Kevätyön hämärä oli astunut tupaan ja istuutunut peräpenkille. Kaikki oli hiljaista.

»Onko se siinä taasen?» kysyivät suuren astiakaapin hyllyillä etunojossa lepäävät lautaset. Sillä he olivat ylemmillä hyllyillä ja heillä oli muutenkin huonompi näkö.

»On!» vastasivat alihyllyillä olevat lusikat surullisesti.

He tarkottivat harmaata miehen hattua, joka lepäsi hyllyn, ruokakaapiksi ulkonevan alaosan kansilaudalla. »Se on nyt jo toinen yö», jatkoivat lautaset.

»Niin on!»

»Yöllä tulee ja yöllä menee–ei täällä ole ennen sellaisia näkynyt?» ihmettelivät taasen lautaset.

»Se on tyttö nyt siinä ijässä!» hymähti kerma-astia, joka seisoj kahvilautasten takana eikä voinut mitään nähdä, mutta tiesi hyvin mistä oli puhe.

»Ja poika kanssa!» lisäsi sokeriastia merkitsevästi.

Lautaset kohauttivat paheksuen olkapäitään: kerma-astia ja sokeriastia olivat tunnetut kevytmielisistä puheistaan.

Sitte oltiin hetkinen vaiti.

»Ihmetyttää mitä ne oikein keskenään puhelevat?» virkahtivat taas lautaset.

»Ei tänne voi mitään kuulla, ne kuiskailevat», vastasivat lusikat.

Sitte kukin painautui omiin mietteisiinsä.

»Voi kuinka minä sinua odotin!» kuiskasi tyttö, kiertäen lämpimät käsivartensa nuorukaisen kaulaan. »Minä niin pelkäsin että jos sinä et tulekkaan, että jos olisi joku este sattunut.»

»Kuinka voisi semmoista sattua, kuka voisi minua estää sinun luoksesi tulemasta? Mutta minä en päässyt aikaisemmin-minä en tiedä miksi äiti oli tänä iltana niin kauvan ylhäällä.»

»Vaan jospa...» alotti tyttö, mutta kiihkeä suudelma sulki hänen huulensa.

»Jos tietäisit», jatkoi nuorukainen hetken päästä, »kuinka minä olen sinua kaivannut ja koko päivän vain odottanut että ilta joutuisi. Siitä asti kun minä sinun gasellinsilmäsi näin, en ole voinut muuta ajatella.»

»Niinkö, Olavi?» Tyttö puristausi lujempaan.

»Ja tiedätkö, mitä minä tänään ajattelin, kun olin pellolla kyntämässä? Minä ajattelin että kun sinä olisit pieni kukka, niin minä kiinnittäisin sinut rintaani, että voisin alati sinua katsella. Taikka kun sinä olisit pieni omena, niin minä kantaisin sinua taskussani, ja ottaisin sinut aina salaa esiin, puhelisin sinulle ja leikkisin sinun kanssasi, eikä kukaan tietäisi mitään.»

»Kuinka sinä puhut kauniisti, Olavi!»

»En minä olisi voinut uskoa, vaikka kuka olisi sanonut, että rakkaus on tällaista. Se on niin kummallista-tiedätkö, minä tahtoisin...»

»Mitä sinä tahtoisit? Sano!»

»Puristaa sinut kuoliaaksi-tällälaille!»

»Kunpa minä saisinkin sillälaille kuolla-nyt, tähän paikkaan!»

»Ei, ei! Tukehuttaa minä sinut tahtoisin-yhteen ainoaan loppumattomaan suudelmaan.»

Hämärä räpäytti silmiään-ja ummisti ne hiljalleen kiinni. Niinkuin joku olisi koskettanut eteisen oveen, niinkuin se olisi liikahtanut.

Kaksi päätä kohoutui, kaksi sydäntä miltei lakkasi lyömästä.

Ja taasen uudelleen, selvemmin-niinkuin ovi olisi työnnetty selälleen.

Nuorukainen kohosi istualleen, tyttö tarttui tyrmistyneenä hänen käteensä.

Ja nyt jo aivan selvästi-askeleita, jotka lähenivät. Raskaita, viivähtäviä askeleita, niinkuin tulija olisi ollut lopen uupunut, tai epäilisi astuakko eteenpäin vai palata.

Veri pakeni nuorukaisen kasvoilta. Se oli kuin uskomatonta unta, ja kuitenkin hän tunsu nuo askeleet pettämättömästi-olisi tuntenut tuhanten joukosta.

»Minun täytyy nyt lähteä!» Hän puristi tytön kättä niinkuin olisi tahtonut sen musertaa ja tarttui hätäisesti hattuunsa. Astiat hyllyillään vavahtivat.

Nuorukainen hoiperteli ovea kohti, vaistomaisesti, mitään näkemättä. Tarttui kädensijaan, mutta ei ollut voimaa avata.

Sitte tuntui niinkuin hänen kuitenkin pitäisi mennä-hänen tähtensä, joka vuoteessa värisi, ja vielä enemmän hänen tähtensä, joka eteisessä seiso. Ovi avautui ja painui jälleen kiinni.

Hämärässä eteisessä seiso vanha vaimo. Hän seiso liikkumatonna kuin patsas, kasvot näyttivät ryppyihinsä kivettyneiltä ja katseessa kuvastui sellainen suru ja tuska, että nuorukainen tunsu lyhyistyvänsä kokoon kuin raskaan painon alla.

Kului hetki ja toinen, kumpikaan ei liikahtanut.

Vanhan piirteet näyttivät häipyvän ja sulavan pois-jällelle jäi ainoastaan katse. Se näytti äkkiä värähtävän, ja sitte ei nuorukainen nähnyt enää mitään, vaan tunsu kuumaa virran tulvahtavan luomiensa välitse.

Vanha vaimo kääntyi sanaa sanomatta ja astui raskaasti portaita alas. Nuorukainen seurasi jälessä.

Vanha vaimo kulki tietä pitkin, pää painuksissa ja kädet hervottomina sivuilla. Hän näytti tuona lyhyenä hetkenä

muuttuneen isoäidiksi.

Nuorukaisen olisi tehnyt mieli juosta hänen luokseen ja heittäytyä hänen eteensä maantielle polvilleen. Mutta hän ei uskaltanut, eivätkä hänen jalkansa olisi totelleet.

He tulivat Kankaalan riihirakennuksen kohdalle.

Riihenikkuna käänsi äkkiä mustan silmänsä ja katsoi kummastellen kulkijoita. Nuorukainen säpsähti ja hänen korvansa alkoivat humista.

»Mitä ne nuo ovat?» kysyi riihenikkuna. »Eikö se ole Koskelan emäntä? Ja mikä se tuo toinen on, joka kulkee pää riipuksissa jälessä? Eikö se ole hänen poikansa?»

»Poikapa poika!» virnisti leveä luuvanikkuna koko seinän pituudelta. »Koskelan poika käy kosintaretkillä, hah hah haa! Ja äiti hakee kotiin.»

»Hm», virkahti siihen riihenikkuna. »Eipä sen äidin ole ennen tarvinnut poikiaan yöjalasta hakea.»

Olavin pää painui yhä syvempään.

Vanha vaimo astui raskaasti Seppälän-mäkeä ylös.

»Mitä ne nuo yöllä kulkevat, äiti ja poika?» helähti Seppälän kaivokiulu rautaisessa kahlassaan. »Onko poika pahaa tehnyt-?»

Nuorukainen tunsu tien huojahtelevan jalkainsa alla.

Kotiportilla tuli Musti vastaan, lyykistellen ja iloisesti häntiänsä heilutellen. Mutta sitte se painautui äkkiä nurmeen liikkumattomaksi:

»Miksi emäntä niin murheellinen on? Ja missä sinä olet ollut-yöllä?»

Olavi käänsi päätään toisaanne ja astui varpasillaan ohi.

He olivat saapuneet portaitten eteen.

»Mitä?» hyrähti väkkärä piha-aidan seipäässä. Se oli Olavin itsensä tekemä tuulihyrrä-poikavuosien muisto. Eikä sanonut muuta, vaan hyrähti vielä toisen kerran: »mitä?»

Vanha vaimo nousi portaita ylös. Ei sanonut mitään eikä edes katsahtanut taakseen, mutta nuorukainen astui

kuitenkin hänen jälessään, askel askeleelta. Ei olisi mieleenkään juolahtanut mennä nyt omaan kammariinsa saunarakennuksessa.

Vanha vaimo kulki porstuan läpi perikamariin, astui ikkunan luo ja lysähti hervotonna tuolille. Nuorukainen tuli jälessä aivan lähelle ja jäi hattu kädessä seisomaan.

Kului pitkä, äänetön hetki.

»Enpä minä luullut tarvitsevani koskaan näitä askeleita ottaa», sanoi vanha vaimo syvään huokaisten ja ikäänkuin kauvas katsellen.

Nuorukaisen polvet vavahtivat, hän tunsi niiden aivankuin herpoutuvan.

»Minä häpesin, kun sinä synnyit, sillä minä synnytin sinut vanhalla ijälläni. Merkitsikö se, että minun täytyy sinun tähtesi suureksi tultuasikin hävetä...?»

Se putosi kuin lyijypuntti, painaen nuorukaisen polvilleen.

»Äiti!» sopersi hän. Eikä saanut muuta sanotuksi, vaan painoi päänsä äidin helmaan ja nyyhkytti että hartiat vavahtelivat.

Äiti tunsi kuin suuren lämmön syttyvän sydänalaansa ja soutelevan sieltä suonia myöten joka haaralle.

»Äiti!» sanoi poika. »Minä lupaan ettei sinun tarvitse enää toista kertaa minun tähteni sellaisia askeleita ottaa- ja...»

Lause katkesi.

Äiti tunsi lämmön kohoovan aina silmiinsä saakka ja pyrkivän sieltä ulos.

»Ja-?» kysyi hän lempeästi. »Mitä aijoit vielä sanoa, poikani?»

Nuorukaisen otsa oli syvissä kurtuissa, niinkuin hän olisi yhä ankarasti miettinyt sitä, mitä aikoi sanoa. Mutta sitte hän nosti päättävästi päänsä ja lausui: »Ja minä tahdon naida hänet!»